

รูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

The Model of Leadership Affecting The Effectiveness of School Under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3

กังวาน สร้อยทอง, อนุชา กอนพวง,

สธิรพร ชาวนชัย และ พิตทยา แสงสว่าง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

**Kangwan Soythong, Anucha Kornpuang,
Sathiraporn Chaowachi and Phitthaya Saengsawang**

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : kangwans63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารจะช่วยทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 317 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำนาย อธิบายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 40.00 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ตามลำดับ

$$\hat{Y} = 1.49 + 0.30X_1 + 0.30X_3$$

$$\hat{Z}_y = 0.33Z_{x1} + 0.32Z_{x3}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ประสิทธิภาพสถานศึกษา; การบริหารการศึกษา

* วันที่รับบทความ: 27 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 เมษายน 2565

Abstracts

The conformation of Administrators leadership will be helping prophesy effectiveness of school. This research aimed to study and search for predictors in forecasting the model of leadership affecting the effectiveness of school under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3. The samples comprised teachers in the schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3. The informant group comprised teachers in the schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3 in academic year 2021. The Quantity three hundred and thirty – three persons by means of stratified random sampling according to the proportion of teachers in each district. To collected data with questionnaires. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean ("X"), standard deviation (S.D.), Pearson's product correlation coefficient and stepwise multiple linear regression analysis. The research results were found as follows; the model of leadership affecting the effectiveness of school under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3; Strategic Leadership and Transformational Leadership be able prevision, explain the effectiveness of school equal to 40.00 precents, were able to write regression raw scores and standard scores as follows:

$$\hat{Y} = 1.49 + 0.30X_1 + 0.30X_3$$

$$\hat{Z}_y = 0.33Z_{x1} + 0.32Z_{x3}$$

Keywords: Leadership, The effectiveness of school; Administration

บทนำ

ในช่วงระยะเวลาสองสามทศวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาของประเทศไทยต้องเผชิญกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ในเวทีโลก และการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 : 23) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจึงนับได้ว่ามีความสำคัญมาก สถานศึกษาต้องนํานโยบายที่ได้รับมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการนำทฤษฎีการบริหาร เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

การปฏิบัติงานในองค์กร หน่วยงานการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องศึกษาปัจจัยของการชี้แนะ การสั่งการ ควบคุม การประสานงาน การเกื้อหนุน การกำหนดเป้าหมาย การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดหาทรัพยากร ระดมทรัพยากร การสร้างบรรยากาศการทำงาน แรงจูงใจ การแก้ไขความขัดแย้ง การติดต่อกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้การบริหารและภาวะผู้นำในเวลาเดียวกัน เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย (ทรงพล เจริญคำ, 2562 : 76) ซึ่งในปัจจุบันและ

ในอนาคตนักวิชาการมองว่า มีการขยายทฤษฎีของภาวะผู้นำ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การ อย่างมากมาย สิ่งที่สำคัญสำหรับทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่คือ โครงสร้างของกรอบแนวความคิดที่มีการผสมผสาน และเชื่อมแนวคิดที่แตกต่างกันเข้าไว้ด้วยกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2563 : 65)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการกำหนดทิศทาง การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อความอยู่รอดขององค์การ (Dublin, 2006 อ้างถึงใน นพวรรณ บุญเจริญสุข, 2560 : 65) มีความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน และร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ (นครินทร์ อิมสวาสดี, 2561 : 76) มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามและความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้น ใช้ศักยภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้เห็นความสำคัญและคุณค่าในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มและขององค์การ จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามเห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่ม ขององค์การและสังคม (Bass & Avolio, 1994 อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2563 : 45) จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาประกอบด้วยลักษณะแห่งภาวะผู้นำ 3 แบบ คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัย เรื่อง แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาตนเองของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ และได้ดำเนินงานวิจัยของนักวิชาการจำนวน 31 แหล่ง จะได้แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา ทั้งหมด 3 แบบ คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลสถานศึกษา ได้นำแนวคิดทฤษฎีจำนวนและงานวิจัยจำนวน 15 แหล่ง จะได้ประสิทธิผลสถานศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก 3) ด้าน

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 1,775 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ปีการศึกษา 2564

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 317 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนตามอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์และวุฒิการศึกษา จำนวน 3 ข้อ เป็นลักษณะแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 91 ข้อ

ตอนที่ 3 ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 23 ข้อ

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาและประสิทธิผลสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตัวแปร ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา ประกอบด้วยภาวะผู้นำ 3 แบบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิผลสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้าน

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาปรับปรุงตามคำแนะนำ

5. หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ปรากฏว่าได้ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีค่าเท่ากับ 0.98 ความเชื่อมั่นภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่าเท่ากับ 0.95 ความเชื่อมั่นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเท่ากับ 0.95 และความเชื่อมั่นประสิทธิผลสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.95

8. นำข้อมูลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้วยวิธีการสร้างแบบสอบถามด้วย Google forms แแนบไปพร้อมกับหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สำหรับแบบสอบถาม มีจำนวน 317 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการนำข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อข้อคำถาม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

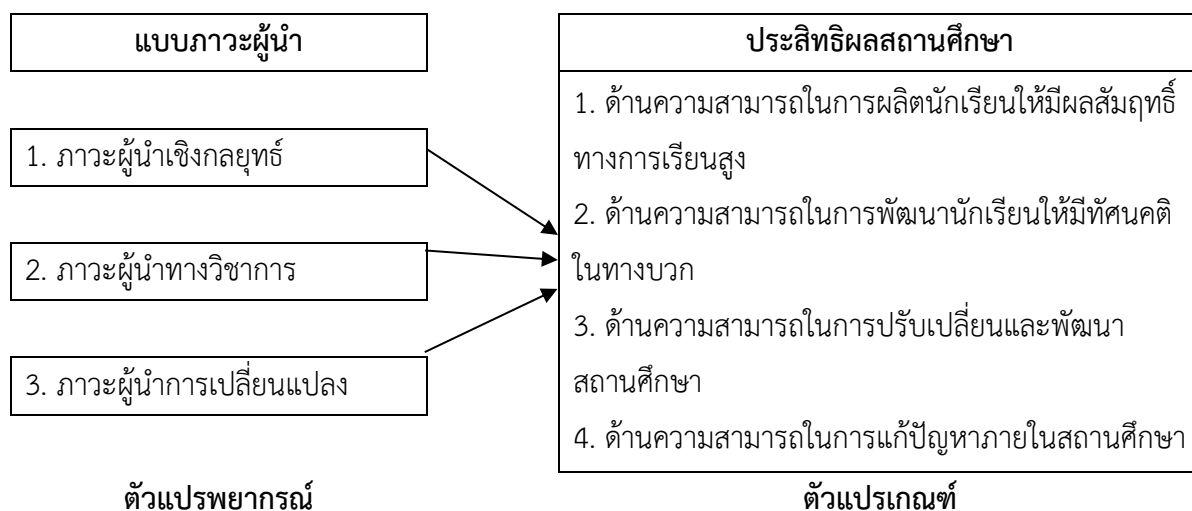
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการนำข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อข้อคำถาม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

5. การสร้างสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำสถานศึกษาและประสิทธิผล
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในการสร้างกรอบแนวคิด
ดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการสำรวจแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาและประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 นำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

- ## 1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิง มีจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 68.77 และเพศชาย มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 31.23 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน มากที่สุด คือ 5-10 ปี มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมา คือ น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 37.85 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 และจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 70.66 และ ตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 29.34

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาวะผู้นำทบทวนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17-$

4.33) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำแต่ละแบบพบว่า แบบภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) รองลงมาคือ แบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) และแบบภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$)

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตัวแปร		X ₁	X ₂	X ₃	Y
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	X ₁	1			
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	X ₂	0.70**	1		
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	X ₃	0.73**	0.68**	1	
ประสิทธิผลสถานศึกษา	Y	0.57**	0.49**	0.58**	1

จากตาราง 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อยู่ระหว่าง 0.49 - 0.58 โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.58 อยู่ในระดับปานกลาง มีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.57 อยู่ในระดับปานกลาง มีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับปานกลาง มีทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรในสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X1)	0.30	0.07	0.33	4.61**	0.00
ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X2)	0.04	0.06	0.04	0.66	0.51
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X3)	0.30	0.06	0.32	4.61**	0.00
R	=	0.63			
R ²	=	0.40			
R ² adj	=	0.39			
SE _{est}	=	0.20			
F	=	67.79**			
a	=	1.49			

จากตาราง 2 พบว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 2 ตัว คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X1) และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X3) ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.63 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.40 แสดงว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้ร้อยละ 40.00 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.20 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.49 + 0.30X_1 + 0.30X_3$$

$$\hat{Z}_y = 0.33Z_{x_1} + 0.32Z_{x_3}$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรในสมการพยากรณ์แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่ามีความสอดคล้องกันในส่วนของตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนาย ประสิทธิผลสถานศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคตจากการประเมินปัจจัยต่าง ๆ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต สร้างความยืดหยุ่นให้กับองค์กรเพื่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีอิทธิพลต่อบุคลากรให้เกิดความต้องการและร่วมมือในการสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงทางกลยุทธ์ รวมถึงความสามารถในการผลักดันให้ครูมีความคิดในการสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลง และร่วมกำหนดกลยุทธ์ ทำให้ครูสามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ฌีรดา เวชัญลักษณ์ (2560 : 76) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นสภาวะที่ผู้นำสามารถมองการณ์ไกล กำหนดทิศทางที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลง จากสิ่งแวดล้อมภายนอก กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิก พัฒนาความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ดีออกจากสิ่งที่ไม่ดี ผู้บริหารบางคนเลือกวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยอดเยี่ยม ประเด็นสำคัญอยู่ที่การจะเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์มีหลายวิธี และการจะเป็นนักบริหารเชิงสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องสร้างความคิดใหม่ขึ้นมา เพราะความคิดสร้างสรรค์มีหลายรูปแบบ จึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ และยังสอดคล้องกับ นพวรรณ บุญเจริญสุข (2560 : 76) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์และร่วมกันทำนายผลประสิทธิผลสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 สอดคล้องกับ นันทภัสร์ สุนธิการ (2562 : 76) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise) มีตัวแปรทำนาย 4 ตัว ได้แก่ การกำหนดทิศทางขององค์กร การสร้างและธำรงรักษาทีม การมุ่งเน้นและพัฒนาศักยภาพ และมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 76.20 นั่นคือ ตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความ

แปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 76.20 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่เปลี่ยนแปลงไปในการเพิ่มตัวทำนายทีละตัวเข้าไปในโมเดลตามลำดับจนครบทั้ง 4 ตัว เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.007 และเมื่อใช้สถิติเอฟทดสอบ พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมหรือความสามารถของผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและยั่งยืนในตัวบุคคลของผู้ตามและองค์กร ทำให้ผู้บุคลากรมีเจตคติที่ดี มีแรงบันดาลใจ มีแรงจูงใจในการทำงาน เกิดความมุ่งมั่น ทุ่มเทในภารกิจ หน้าที่ วิสัยทัศน์ มองถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ผู้นำจะการเปลี่ยนแปลงจะแสดงพฤติกรรมแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สร้างความท้าทายในการทำงาน ให้กำลังใจ เสริมแรง สนใจต่อความต้องการของแต่ละบุคคล สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เป็นพี่เลี้ยง ผู้สอนงาน และกระจายอำนาจความรับผิดชอบตัดสินใจ แสดงบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกไว้วางใจ ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ นิรดา เวชญาลักษณ์ (2560 : 76) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ กระบวนการที่ผู้นำเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นตามระดับ จนสามารถเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงได้ โดยใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธา เชื่อมั่น มีทัศนคติยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทางบวก พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ และยังสอดคล้องกับ ภัทธิชา วังบัว (2561 : 33) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

อนึ่ง จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิผลสถานศึกษา ทั้ง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 มากกว่าภาวะผู้นำแบบอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติด้านการบริหารงานวิชาการคล้ายคลึงกัน อาจทำให้เกิดความแปรปรวนในตัวแปรนี้น้อยทำให้มีผลต่อสมการถดถอยพหุคูณ แต่ในทางปฏิบัติ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยังคงต้องเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างบารมี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูรู้สึกต้องการประพฤติดีปฏิบัติตนตามแบบอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติแห่งความเป็นผู้นำ คือ มีคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ความสามารถ ความคิด การตัดสินใจ ลักษณะนิสัย รวมไปถึงความแน่วแน่และชัดเจนแห่งวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่น ทำให้ครูเกิดความศรัทธาต่อผู้บริหารและเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดี เพื่อการทำงานในสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย

2. จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนได้รับรางวัลทุกครั้งจากการเข้าร่วมประกวดในงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนพัฒนาทางด้านวิชาการเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยการเน้นการพัฒนาหลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้ ให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดและได้ลงมือทำมากขึ้น สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วย สร้างความรู้และประยุกต์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีปัจจัยอีกมากมายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษา ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังเช่นข้อค้นพบที่ว่า "ภาวะผู้นำทางวิชาการไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพสถานศึกษา ทั้ง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 มากกว่าภาวะผู้นำแบบอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติด้านการบริหารงานวิชาการคล้ายคลึงกัน" ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า อาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาได้ จึงขอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: โอเอส พรินติ้งเฮาส์
- นกรินทร์ อิ่มสวาสดี. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา

- นพวรรณ บุญเจริญสุข. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- นันท์ภัส สุนธิการ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- ภทิตา วังบัว. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2563). *จิตวิทยาองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: พรินทกราฟฟิค
- Bass & Avolio. (1994). *Transformational Leadership Development*. Palo Alto, California: Consulting Psychologists
- Dublin, A.J. (2006). *Leadership: Research findings practice and skills (5th ed.)*. Boston, MA: Houghton Mifflin